

**חוק ההתייעלות
הכלכלית**

**לשנות התקציב
2017 ו-2018**

רקע:

ביום 22 בדצמבר 2016, אושר בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016. החוק הני"ל כולל, בין השאר, עדכוני חקיקה במיסים, בביטוח לאומי ושינויים רגולטוריים בנושא פנסיית חובה לעצמאים. להלן עיקר תיקוני החקיקה הרלוונטיים שנכנסו לתוקף החל משנת 2017:

עדכוני חקיקה במסגרת מיסוי חוק החברות:

1. הפחתת שיעור מס חברות:

- בשנת 2017 יופחת שיעור מס החברות מ-25% ויעמוד על שיעור של 24%.
- בשנת 2018 תבוצע הפחתה נוספת בשיעור מס החברות לשיעור של 23%.
- הפחתת שיעור מס חברות לחברות הנכנסות להגדרת "מפעל מועדף" לפי חוק עידוד השקעות הון באזור פיתוח א', מ-9% לשיעור של 7.5%.

2. מיסוי חברות ארנק:

- נוסף סעיף אנטי-תכנוני חדש לפקודה שמספרו 62א, שמטרתו לטפל בתופעת חברות ארנק, באמצעותן שכירים בכירים הנותנים שירותי ניהול או עבודה, ומשלמים מס חברות (24% לשנת 2017) במקום מס שולי (47% + 3% מס יסף), ובדרך זו מצליחים להקטין את תבות המס, ולהימנע מתשלום ביטוח לאומי ומס בריאות על הכנסותיהם.
- בהתאם, הכנסת חברת מעטים כהגדרתה בסעיף 76 לפקודה, אשר נובעת מפעילותו של בעל מניות מהותי בה, תיחשב להכנסתו של אותו יחיד אשר תחויב במס שולי, באחד משני מקרים:
  - (1) הכנסת חברת המעטים נובעת מפעילות היחיד בחבר בני אדם אחר כנושא משרה, או כמעניק שירותי ניהול ששימש הוא או חברת המעטים כנושא משרה באותו חבר בני אדם אחר, ובלבד שאינו בעל מניות מהותי בחבר בני האדם האחר. במקרה זה, הכנסת חברת המעטים תיחשב להכנסתו של בעל המניות המהותי כאמור, לפי סעיף (1)2, (2)2 או (10)2, לפי העניין.
  - (2) הכנסת חברת המעטים נובעת מפעילות בעל מניות מהותי שהיא מסוג הפעילות המבוצעת בידי עובד עבוד מעבידו, אותה מבצע בעל המניות המהותי עבור אדם אחר, לרבות אדם אחר שהיחיד הוא בעל מניות מהותי בו, או צד קשור לאדם אחר. יוער כי יראו את פעילות החברה כפעילות המבוצעת בידי עובד עבור מעסיקו, אם לפחות 70% מהכנסות חברת המעטים או הכנסותיה החייבות, למעט הכנסות מיוחדות או רווחים מיוחדים, נובעות משירות שמבצע בעל המניות ו/או קרובו ו/או עובדי חברת המעטים, לטובת אדם אחר ו/או קרובו, במשך תקופה של 30 חודשים מתוך תקופה של 4 שנים.לא למותר לציין, שהוראות הסעיף אינן חלות על שירותים שנותן לשותפות או על חברת מעטים שמעסיקה למעלה מ-4 אנשים.

3. מיסוי משיכות של בעל מניות מהותי:

- נוסף לפקודה סעיף 3(ט1), סעיף זה גם הוא אנטי-תכנוני, לפי הסעיף יחול חיוב במס על משיכת כספים או שימוש אישי של בעל מניות מהותי בנכסי החברה. משיכת כספים מהחברה כוללת הלוואה, השאלה, חוב, התחייבות, ערובה או כל בטוחה אחרת שהחברה העמידה לבעל המניות המהותי אשר סכומן המצטבר עולה על 100,000 ₪ בשנת מס. משיכת כספים כאמור, או שימוש בנכס של החברה מסוג שנקבע בחוק (שימוש בדירה, חפצי אומנות, תכשיטים, כלי טיס או שיט, או נכס אחר שיקבע בתקנות על-ידי שר האוצר), תחויב במס בידי בעל המניות המהותי כהכנסה מדיבידנד, הכנסת עבודה, או הכנסה מעסק, בהתאם לתנאים, לשיעורים ולמועדים שנקבעו בחוק.
- בנוסף לאמור לעיל, שימוש בנכס של החברה, עד למועד השבתו לחברה, יביא לזקיפת הכנסה שנתית החייבת במס שולי על פי הוראות סעיף 121 לפקודה, לפי שווי השוק בגין השימוש בנכס, או לפי השיעור שנקבע בסעיף 3(ט), מוכפל בעלות הנכס.
- יצוין, כי הוראות הסעיף מאפשרות לבעל מניות מהותי שמשך כספים עד ליום 31 בדצמבר 2016, להשיב אותם עד ליום 31 בדצמבר 2017, ללא תחולה של הוראות סעיף החוק האמור. כמו כן, הוראות החוק מאפשרות ארבעה מסלולי טיפול ומיסוי שונים לבעל מניות מהותי אשר נכון ליום 31 בדצמבר 2016, משתמש בדירת מגורים של החברה שהוא בעל מניות מהותי בה.

4. מיסוי רווחים לא מחולקים:

- במסגרת חוק ההתייעלות, נחקק נוסח חדש של סעיף 77 לפקודה, אשר נועד להקל על פקיד השומה את האפשרות להטיל מס על רווחים נצברים בלתי מחולקים על-ידי חברות מעטים, כאילו חולקו כדיבידנדים.
- הנוסח החדש מאפשר לפקיד השומה, לאחר התייעצות עם הוועדה שהוקמה לשם כך, למסות 50% מהרווחים הנצברים של חברת מעטים אשר עומדת בתנאים להלן:
  - 6.1. החברה לא חילקה דיבידנד בשיעור של 50% ומעלה מרווחיה הנצברים בשנת מס פלונית, עד תום חמש שנים לאחר שנת המס הפלונית.
  - 6.2. רווחי החברה הנצברים עולים על חמישה מיליון שקלים.
  - 6.3. יש בידי החברה כדי לחלק את רווחיה הנצברים, או חלק מהם, בלי להזיק לקיום או התפתחות עסקיה.

- 6.4. תוצאת אי חלוקת הרווחים היא הפחתת מס או הימנעות ממס.
6.5. לאחר חלוקת הדיבידנד, לא יפחתו רווחיה הנצברים לתום שנת המס בה הוחלט על מיסוי הרווחים, ותם שנת המס שלפניה, מסכום של שלושה מיליון שקלים.

5. הוראת שעה בדבר חלוקת דיבידנד בשיעור מס מופחת של 25% עד 30.9.2017

שיעור המס על הכנסה מדיבידנד אשר חולק מרווחים שנצברו עד יום 31 בדצמבר 2016 בידי יחיד בעל מניות מהותי או בידי חברה משפחתית שהנישום הוא בעל מניות מהותי בה, יהיה 25% (במקום 30%). לא יתווסף לו המס המוטל על הכנסות גבוהות (מס יסף בשיעור 3%) ובלבד שמתקיימים התנאים הבאים:

- הדיבידנד שולם מרווחים צבורים עד 31 בדצמבר 2016 עליהם שולם מס.
- הדיבידנד שולם לבעל מניות מהותי או לחברה משפחתית שהנישום בה הוא בעל מניות מהותי בחברה המחלקת.
- הדיבידנד שולם בפועל על ידי החברה בתקופה שמיום 1 בינואר 2017 ועד יום 30 בספטמבר 2017, או לחילופין משיכות בעלים שנצברו החל מיום 01.01.2013 ועד ליום 3.12.2016.
- סכום ההכנסה של בעל מניות מהותי בשנים 2017-2019 (הכנסות עבודה, דמי ניהול, הפרשי הצמדה, ריבית ותשלומים אחרים) פחות הדיבידנד שקיבל בתקופה הנ"ל, לא קטן מממוצע התשלומים ששולמו לו ע"י החברה במישרין או בעקיפין בשנים 2015-2016.
- הדיבידנד המוטב לא ימוסה במס יסף ולא ייכלל בחישוב ההכנסה החייבת לעניין מס זה.

עדכוני חקיקה בנוגע ליחידים:

עדכוני חקיקה במסגרת חוק פנסיית חובה בנוגע לעצמאים:

החל מינואר 2017 גם עצמאיים יחויבו לחסוך לפנסיה במטרה להבטיח את הכנסתם בגיל פרישה.

מי חייב לחסוך לפנסיה לפי החוק?

- כל עצמאי מגיל 21 ועד גיל 60 שפעיל כעצמאי למעלה מחצי שנה, למרות זאת מי שהיה ב- 01/01/2017 בן 55 ומעלה, פטור מחובת ההפקדה.
- עצמאיים המרוויחים מעבר למחצית השכר הממוצע במשק (העומד בשנת 2016 על 9,464 ש"ח).

מה סכום ההפקדה החודשי לפנסיה?

- עבור הכנסה גבוהה של עד מחצית השכר הממוצע במשק (עד 4,732 ש"ח נכון לשנת 2016), יש להפקיד 4.45% מההכנסה החייבת.
- עבור הכנסה שמעל מחצית השכר הממוצע במשק ועד גובה השכר הממוצע במשק (9,464 ש"ח נכון לשנת 2016), יש להפקיד 12.55% מההכנסה החייבת.
- עבור הכנסה מעל השכר הממוצע במשק אין חובה להפריש לפנסיה.

מה הן עיקרי ההטבות לעצמאים לפי החוק החדש?

- הפחתת דמי הביטוח לאומי מ-6.72% ל-2.87% על חלק השכר שאינו עולה על 60% מהשכר הממוצע ועליות דמי הביטוח מ-11.23% ל-12.85% על החלק העולה על 60%.
- הזכאות להטבות מס לעצמאים בגין הפרשה לחיסכון פנסיוני תעלה מ-16% מההכנסה המזכה ל-16.5%, באמצעות הגדלת הטבת המס לזיכוי מ-5% ל-5.5% עד תקרה של 208,800 ₪.
- עצמאים שסגרו את העסק שלהם או שהפסיקו לעבוד במשלח באופן מוחלט (לא הפסקות פעילות זמניות במהלך השנה), יוכלו למשוך ללא מס שליש מהיתרה הצבורה בקרן, או סכום המקביל לשלושה חודשי שכר מינימום, לפי הגבוה מבין השניים.
- במידה ועצמאי יבחר להפקיד אחוז גבוה יותר מזה שקבעה המדינה (מעל שכר של 9,464 ₪ נכון לשנת 2016), הוא יוכל למשוך את הסכום פטור ממס במידה והוא נאלץ לסגור את העסק (למשל פשיטת רגל).

מה יקרה למי שלא יפקיד לפנסיה?

חיסכון פנסיוני מעניק הטבות מס לחוסכים. עצמאי שלא יפקיד לפנסיה במסגרת פנסיית החובה, עלול להיקנס ולאבד הוצאה מוכרת למס בגובה פעמיים מהסכום אותו נדרש להפקיד. לדוגמא, עצמאי שנדרש להפקיד 11,352 ₪ במהלך השנה ולא עמד בדרישות החוק, עלול לאבד הוצאה מוכרת בגובה 22,704 ₪.

מס ריבוי דירות:

מס ריבוי דירות הינו מס שמוטל על יחיד/תא משפחתי, שבבעלותו 3 דירות או יותר ושסך חלקי הבעלות בהן יחד הינו 249% ומעלה (להלן: "חייב במס ריבוי דירות"). המס מוטל על כל הדירות שבבעלות החייב במס למעט שתי דירות, לפי בחירתו.

כיצד מחושב המס?

חייב במס יקבע מהן שתי הדירות מתוך סך דירותיו לגביהן הוא מבקש שלא יקבע חיוב. יתר הדירות יחויבו במס באופן הבא:

לגבי כל דירה יחושב: "הסכום הקובע" שהוא תוצאה של נוסחה הקבועה בחוק שמביאה בחשבון את שטח הדירה, מיקומה, מדד כלכלי חברתי ומדד פריפריאלי שמפורסמים ע"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה והמרכז למיפוי ישראל.

"הסכום הקובע" לדירה יוכפל בשיעור מס של 1% לשנת מס מלאה ובחלק שיש לחייב בבעלות בדירה. סכום המס לחיוב לא יעלה על 18,000 ₪ לדירה.

האם יש פטורים מחיוב במס ריבוי דירות?

החוק קובע כי אם סך כל ה"סכום הקובע" של כל דירות החייב למעט דירה אחת בעלת הסכום הקובע הגבוה ביותר הוא עד 1,150,000 ₪ יינתן פטור מהמס (עדיין חייב בהגשת הצהרה).

אם הסכום האמור הוא ביו 1,150,000 ₪ ועד 1,400,000 ₪ יהיה חיוב מס חלקי (מתואם יחסי בהתאם למנגנון החישוב שנקבע בחוק).

האם מכירת דירה במהלך שנת 2017 מקנה הטבות כלשהן?

בחוק ובתקנות הנלוות נקבע כי חייב במס (כאמור כולל תא משפחתי) שימכור את אחת מדירותיו מיום **1/1/2017 ועד 1/10/2017** (ולגבי סעיף 3 להלן עד 31/12/2017) ויעמוד בתנאים המפורטים יוכל לקבל את ההטבות הבאות:

1. פטור ממס ריבוי דירות על חלק השנה שהדירה הנמכרת הייתה בבעלותו (לגבי דירה אחת מדירותיו כפי שיבחר).
2. מענק בגובה מס השבח ולא יותר מ- 85,000 ₪ ואם היה חייב במס שהוא פטור כאמור לעיל אזי יקבל מענק בגובה מחצית מס השבח ולא יותר מ- 15,000 ₪.
3. יוכל לקבל אישור להפקדת כספי התמורה בקופת גמל להשקעה עד 31/12/2017 ולא יותר מ- 2,500,000 ₪.

כאמור, לכל הטבה ישנם תנאים המפורטים בחוק (ולגבי המענק גם בתקנות).

האם חלה חובת הצהרה לחייב במס?

החוק קובע כי בשנת המס 2017 כל אדם החייב במס ריבוי דירות (כולל חייב במס שהוא פטור כאמור לעיל), חייב בהגשת הצהרה על כלל דירותיו, הסכום הקובע לכל דירה, החלק בבעלות וסכום המס. את ההצהרה לשנת 2017 יש להגיש עד ליום 30/6/2017. בשלב הראשון תוגש ההצהרה על גבי טופס הצהרה על ריבוי דירות לשנת 2017.

משנת המס 2018 רשות המסים תשלח הודעות שומה בהתבסס על ההצהרה לשנת 2017 ואין צורך בהגשת הצהרה, לגבי מי שהגיש הצהרה בשנת 2017.

מי שלא הגיש הצהרה כאמור, אינו פטור מהגשת הצהרה לכל אחת משנות המס הבאות ועל אי הגשת הצהרה בכל שנה יוטלו קנסות כחוק. המס שיגבה מהחייב במקרה זה יכלול גם ריבית והצמדה. יש להצהיר לרשויות המס על כל שינוי בבעלות בדירות.

מתי חלה חובת התשלום?

את המס יש לשלם בשני תשלומים האחד עד ליום 30/6 – והשני עד ליום 31/12 של שנת המס. במקרה של תוספת מס לתשלום במהלך השנה כתוצאה משינוי במצבת הדירות תחול חובת התשלום של המס שנוסף בתקופה שמיום 31.5 ועד ליום 30.11 של אותה שנה עד 31/12 של אותה שנת מס.

נכון לחודש מאי 2017, חוק מס ריבוי דירות עדיין לוט בערפל, ולא ברור האם וכיצד יבוצע באופן מעשי.

*****